

RAZVIJANJE SOCIJALNIH KOMPETENCIJA PROJEKTNIM AKTIVNOSTIMA

Development of social competences through project activities

Andrijana Sili

OŠ Josipovac, Josipovac
andrijana.sili@skole.hr

Anita Drenjančević

OŠ Josipovac, Josipovac
anita.drenjancevic@skole.hr

UDK / UDC **378.018.4-027.44**

Pregledni rad / Review article

Primljeno/ Received: 03.04.2023.

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

441

Sažetak

Socijalne vještine temelj su svakog živog bića. Socijalna interakcija započinje samim rođenjem, neverbalnom komunikacijom između majke i djeteta. Daljnjim se rastom i razvojem djeca suočavaju sa svakodnevnim izazovima koje treba rješavati. U tim izborima rješenja, dijete treba usmjeravati na interakcije koje su na dobrobit svih koji su u tim odnosima. Izgradnja odnosa u kojima je važno razumijevanje i upravljanje emocijama, osobito među vršnjacima, vještine su koje se uče. U učenju i usvajanju tih vještina najvažniju ulogu imaju roditelji i obitelj, a kada govorimo o osnovnoškolskoj dobi djeteta važnu ulogu imaju i učitelji i stručni suradnici koji sudjeluju u odgoju i obrazovanju djeteta. Prihvaćenost vršnjaka i dobar odnos s vršnjacima vrlo je važan, a istovremeno je i poligon za usvajanje, korigiranje i oblikovanje socijalnih vještina. Projektno učenje, odnosno učenje radom na projektima pogodna je metoda za razvoj socijalnih kompetencija učenika. Putem mobilnosti i međunarodnih projekata učitelji i stručni suradnici pripremaju i osnažuju učenike za globalne izazove, upoznaju druge kulture i stječu nova iskustva kojima jačaju sebe i svoje socijalne kompetencije. Ovim radom prikazat će se kako učenici, koristeći usvojene socijalne vještine, putem projektnih aktivnosti u nacionalnim i međunarodnim eTwinning projektima iste izražavaju, osvješćuju i razvijaju. U ovom radu bit će predstavljeni i rezultati istraživanja provedeni na projektima kroz koje su učenici mogli razvijati socijalne kompetencije.

Ključne riječi: *eTwinning*, projektno učenje, socijalne kompetencije, učenici

Summary

Social skills are the foundation of every living being. Social interaction begins with birth itself, with non-verbal communication between mother and child. As children continue to grow and develop, they face everyday challenges that need to be solved. In these choices of solutions, the child should be directed to interactions that are for the benefit of all who are in those relationships. Building relationships where understanding and managing emotions, especially among peers, are important skills to learn. Parents and family play the most important role in learning and acquiring these skills, and when we talk about a child's primary school age, teachers and other professionals that participates in the child's upbringing and education also play an important role. Peer acceptance and a good relationship with peers is very important, and at the same time it is an excellent training ground for acquiring, correcting and shaping social skills. Learning by working on projects is an extremely suitable method for the development of students' social competences. Through mobility and international projects, teachers prepare and empower students for global challenges, get to know other cultures and gain new experiences that strengthen themselves and their social competencies. This work will show how students express, raise awareness and develop social skills through project activities in national and international projects. This paper will also present the results of research conducted on projects through which students could develop social competences.

Keywords: *eTwinning*, project learning, pupil, social competences

Uvod

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji socijalne vještine su „sposobnosti prilagođavanja i pozitivnog ponašanja koje nam omogućuju da se uspješno nosimo sa zahtjevima i izazovima koje pred nas postavlja život svakog dana. Socijalne vještine su naučeni oblici ponašanja, odnosno uvježbane sposobnosti“.¹

Društveno i emocionalno učenje odnosi se na proces kroz koji djeca uče razumjeti i upravljati emocijama, postavljati i ostvarivati pozitivne ciljeve, osjećati i pokazati

---

¹ Ajduković, Marina; Pećnik, Nina. *Nenasilno rješavanje sukoba*. Zagreb : Alineja, 1994.

empatiju prema drugima, uspostaviti i održavati pozitivne odnose i donositi odgovorne odluke². Prema istraživanju Education Endowment Foundation³ postoje opsežni dokazi koji povezuju društvene i emocionalne vještine u djetinjstvu s boljim rezultatima u školi i kasnijem životu. Također, postoje dokazi da se te vještine mogu svjesno poboljšati kroz školske programe društvenog i emocionalnog učenja.

Cilj je rada prikazati na koji način učitelji i stručni suradnici pripremaju i osnažuju učenike osnovnoškolskog uzrasta za globalne europske izazove, upoznaju druge kulture i stječu nova iskustva kojima jačaju sebe i svoje socijalne kompetencije.

Pritom im podršku pruža Agencija za mobilnost i programe Europske Unije (AMPEU), javna ustanova u sustavu Ministarstva znanosti i obrazovanja, koja provodi i promovira programe Europske Unije i druge međunarodne programe u području znanosti, obrazovanja i osposobljavanja mladih. Agencija je usmjerena podizanju kvalitete sustava prvenstveno njegovom internacionalizacijom, odnosno jačanjem instrumenata mobilnosti u svrhu učenja i usavršavanja, što čini njezinu misiju. Nadležna ministarstva jesu Ministarstvo znanosti i obrazovanja (za područja znanosti, obrazovanja i osposobljavanja) te Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, za područje mladih. Mnogobrojne su inicijative i mreže kojima u svojoj nadležnosti Agencija pruža nacionalne i međunarodne prilike za učenje i jačanje kompetencija.⁴

Konkretne prilike koje Agencija nudi u osnaživanju socijalnih vještina jesu projektne aktivnosti koje učitelji provode, a neki će od njih biti predstavljeni.

Projektno učenje

Prema Mlinarević,⁵ rad na projektu podrazumijeva aktivno učenje i uključivanje svih sudionika u aktivnosti koje se odvijaju, a svako od njih uči iz podražaja i situacija kojima je trenutno izloženo. Kao osnovne ciljeve rada na projektu Mlinarević navodi: stjecanje znanja i predodžbi o proučavanoj temi, razvijanje sposobnosti i usvajanje

---

² Weissberg, Roger P. Social and emotional learning : Past, present, and future. // Handbook of social and emotional learning : research and practice / uredili Durlak, Joseph A. ... [et al.]. New York : Guilford Press, 2015. Str. 3-19.

³ Poortvliet, Matthew van; Clarke, Aleisha; Gross, Jean. Improving social and emotional learning in primary schools. Education Endowment Foundation , 2019. URL: https://d2tic4wvo1iusb.cloudfront.net/production/eef-guidance-reports/primary-sel/EEF_Social_and_Emotional_Learning.pdf?v=1688535398 (2022-12-30)

⁴ Agencija za mobilnost i programe EU, 2022. URL: <https://www.mobilnost.hr/> (2022-12-30)

⁵ Mlinarević, Vesnica. Iskustva odgojitelja u radu na projektima. // Dječji vrtić-mjesto učenja djece i odraslih, 4. / urednici Babić, Nada; Redžep Borak, Zora. Osijek : Centar za predškolski odgoj, 2009. Str. 31-37.

vještina u nekom području, poticanje socioemocionalnog razvoja djece. S druge strane, uloga projekta, prema Mlinarević, jest da potakne manje motiviranu ili nemotiviranu djecu na rad s drugima, poticanje logičkog i kreativnog razmišljanja kod djece i održavanje boljih odnosa među djecom, ne samo za vrijeme projektnog učenja i aktivnosti, nego općenito u svim situacijama.

Prema Matijeвиću⁶ svrha projektne nastave jest:

- naučiti učiti,
- naučiti istraživati,
- naučiti tražiti i birati obavijesti (informacije),
- naučiti koristiti obavijesti, metode i teorije,
- stjecati društvene (socijalne) vještine,
- učiti živjeti zajedno (suradnja i snošljivost),
- stjecati praktične vještine (modeliranje, stvaranje u materijalu, upotreba alata ili uređaja),
- stjecati poduzetničke vještine,
- stvarati pozitivnu sliku o sebi (stjecanje sigurnosti, osvještavanje vlastitih kvaliteta i prednosti) sudjelovanjem u brojnim iskustvenim situacijama (didaktičkim scenarijima).

Projektno učenje provodili smo kroz nekoliko *eTwinning* projekata. *eTwinning* jedna je od aktivnosti programa Erasmus+ namijenjena međunarodnoj suradnji i usavršavanju odgojno-obrazovnih djelatnika od predškolskog obrazovanja do srednje škole. Ona služi nastavnicima i njihovim učenicima za upoznavanje i suradnju s kolegama iz europskih škola kroz različite oblike usavršavanja te rad na zajedničkim virtualnim projektima⁷.

U okviru *eTwinninga* učitelji organiziraju i provode projektne aktivnosti putem interneta s učenicima i kolegama iz zemalja sudionica u programu Erasmus+. Nacionalne službe za podršku odgovorne su za registriranje projekata, a nakon provedbe i za procjenu projektnih aktivnosti. Godišnje izdanje *eTwinningove* knjige sadržava

---

⁶ Matijević, Milan. Projektno učenje i nastava. // Nastavnički suputnik / urednik Drandić, Boris. Zagreb : Znamen, 2008. Str. 188-225.

⁷ eTwinning, 2022. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en> (2022-12-30)

najinovativnije projekte. Najbolji se projekti nagrađuju *eTwinningovim* europskim nagradama i postaju dijelom galerije projekata.

Socijalne kompetencije

Vrlo se često izjednačava socijalna kompetencija sa socijalnim vještinama. Unatoč nekim zajedničkim obilježjima, razlika postoji. Kada govorimo o socijalnim vještinama, tada se podrazumijevaju specifična ponašanja djeteta, a kada govorimo o socijalnim kompetencijama, tada govorimo o načinima na koje dijete koristi vještine. Kompetencija obuhvaća odnos prema sebi i svojim osjećajima te odnos prema drugima, njihovim osjećajima i potrebama.

Škola ima vrlo važnu ulogu u razvoju socijalnih kompetencija. Suradnja, dijeljenje, pomaganje, povjerenje, suosjećanje i potpora među prijateljima jasno upućuju na razvoj prosocijalnih oblika ponašanja, a time i na razvoj socijalno kompetentnih osoba.⁸

Učitelji i na neizravan način utječu na unaprjeđivanje dječjih socijalnih kompetencija. Korištenje suradničkog učenja u organiziranju nastave, kojemu je cilj zajedničko rješavanje problema, vodi razvoju intelektualnih i socijalnih umijeća. Isto tako, rad na projektima osigurava važne kontekste vršnjačke interakcije koja unaprjeđuje socijalnu kompetenciju.⁹

Unaprjeđenje socijalnih kompetencija kroz međupredmetnu temu kurikulumu Osobni i socijalni razvoj

Socijalne kompetencije omogućavaju djetetu prihvatljivost, društvenu prilagodljivost. Socijalne se kompetencije uče. Stoga, kako bi dijete bilo socijalno kompetentno, potrebno je kontinuirano raditi na unaprjeđivanju socijalnih vještina. Dijete uči ono što doživljava, u odnosima s vršnjacima i odraslima. Djeca koja doživljavaju podršku, poticanje, prihvaćanje i hvaljenje, izgrađuju pozitivan odnos s onima koji ih oblikuju (roditelji, učitelji), a takav odnos rezultira pozitivnom slikom o sebi i potiče pozitivno socijalno funkcioniranje.

---

⁸ Klarin, Mira. Razvoj djece u socijalnom kontekstu. Jastrebarsko : Naklada Slap ; Zadar : Sveučilište, 2006.

⁹ Katz, Lilian G., McClellan, Diane E. Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije : uloga odgajateljica i učiteljica. Zagreb : Educa, 1999.

U školi se djecu poučava nenasilnom rješavanju sukoba, empatiji, aktivnoj suradnji, poštivanju, prihvaćanju i uvažavanju. Jedna od međupredmetnih tema kurikuluma koja pridonosi razvoju socijalnih kompetencija jest *osobni i socijalni razvoj za osnovne i srednje škole*.

Osobni i socijalni razvoj međupredmetna je tema koja potiče cjelovit razvoj djece i mladih osoba, čija je svrha izgradnja zdrave, samopouzdanje, kreativne, produktivne, proaktivne, zadovoljne i odgovorne osobe sposobne za suradnju i doprinos zajednici. To je preduvjet za ostvarivanje svih odgojno-obrazovnih očekivanja i profesionalnog razvoja. Osigurava uvjete za razvoj osobe koja je sposobna upravljati svojim emocionalnim, intelektualnim, duhovnim i tjelesnim potencijalima s osjećajem nade i optimizma. Na društvenoj razini pomaže uspostaviti i održavati zdrave socijalne odnose, a mlade osobe priprema za njihove uloge u obitelji, radnoj okolini i društvu.¹⁰

Odgojno-obrazovna očekivanja ove međupredmetne teme ostvaruju se putem svih predmetnih kurikuluma i kurikuluma međupredmetnih tema u svim odgojno-obrazovnim ciklusima. Nositelji ostvarivanja očekivanja i ciljeva međupredmetne teme jesu odgojno-obrazovni radnici u suradnji s obitelji i zajednicom.

Odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja međupredmetne teme *osobni i socijalni razvoj* omogućit će učenicima razvijanje:

- slike o sebi, samopoštovanje i samopouzdanje, prepoznavanje, prihvaćanje i upravljanje svojim emocijama i ponašanjem;
- empatije te uvažavanje i prihvaćanje različitosti;
- socijalne i komunikacijske vještine, suradnju i timski rad;
- odgovornog ponašanja prema sebi i drugima u zajednici, donošenje odluka te planiranje obrazovanja, cjeloživotnog učenja i profesionalnog razvoja u suvremenom društvu i svijetu rada;
- strategije rješavanja problema i uspješnog suočavanja sa stresom.

***eTwinning* projektne aktivnosti**

Kako se socijalne vještine najbolje razvijaju putem suradničkog učenja, poticanjem interakcije među članovima grupe, projektne aktivnosti na nacionalnoj i međunarodnoj

---

¹⁰ Odluka o donošenju kurikuluma za međupredmetnu temu Osobni i socijalni razvoj za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 7/2019.

razini mogu biti metoda za sukreiranje socijalno kompetentne mlade osobe. Cjeloživotnim se učenjem putem mobilnosti i međunarodnih projekata učitelji i nastavnici prilagođavaju novim globalnim izazovima, upoznaju druge kulture i stječu nova iskustva s kojima jačaju sebe.¹¹

Mnogobrojne su inicijative i mreže kojima u svojoj nadležnosti Agencija za mobilnost i programe Europske Unije pruža međunarodne prilike za učenje. Jedna o njih je i *eTwinning*.

eTwinning jest zajednica odgojno-obrazovnih djelatnika iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola. Ova zajednica djeluje putem sigurne platforme kojoj mogu pristupiti djelatnici odgojno-obrazovnih ustanova, čiju registraciju odobri Nacionalna organizacija za potporu *eTwinningu*. Suradnja učitelja, učenika, škola, roditelja i lokalnih vlasti jedan je od najvažnijih elemenata *eTwinninga*. Putem njega učitelji međusobno surađuju i organiziraju aktivnosti za svoje učenike. Imaju aktivnu ulogu, druže se, istražuju, donose odluke, poštuju jedni druge i uče kompetencije za 21. stoljeće.¹² Svjesni uloge koju učitelji imaju u razvoju učeničkih kompetencija i osposobljavanja učenika za cjeloživotno učenje, putem platforme *eTwinning* u OŠ Josipovac od 2016. godine provode se brojni nacionalni i međunarodni projekti. Poblježe će biti predstavljeni oni projekti kojima je izražen cilj razvijanja socijalnih kompetencija, projekti u kojima je Agencija za mobilnost i programe Europske Unije prepoznala angažiranje učitelja i učenika nagrađivanjem istih nacionalnom ili europskom oznakom kvalitete.

Za potrebe ovog rada i kvalitetne prezentacije projekata proveli smo istraživanje s ciljem analiziranja projekata provedenih u OŠ Josipovac u kojima su učenici mogli razvijati socijalne kompetencije. Iz cilja istraživanja proizlaze sljedeća istraživačka pitanja:

- IP1: Koje su projektne aktivnosti mogle utjecati na razvoj socijalnih kompetencija učenika?
- IP2: Koje su socijalne kompetencije učenici razvijali tijekom sudjelovanja u projektima?

Instrument istraživanja jest rad na dokumentaciji, odnosno analiza sadržaja projektnih aktivnosti OŠ Josipovac.

---

¹¹ Brust Nemet, Maja; Sili, Andrijana. Učiteljeve didaktičko-metodičke kompetencije za učinkovitu nastavnu komunikaciju. // *Život i škola* 62, 3(2016.), str. 163-172.

¹² eTwinning, 2022. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en> (2022-12-30)

Uzorak istraživanja projektna je dokumentacija šest projekata koji su provedeni u OŠ Josipovac u Josipovcu u periodu od 2016. do 2022. godine a koji zadovoljavaju mogućnost utjecaja na razvoj socijalnih kompetencija učenika.

Kvalitativna analiza sadržaja projektne dokumentacije sadržavala je etapu redukcije podataka, etapu sređivanja podataka i etapu izvođenja zaključaka.¹³ Kroz redukciju podataka izdvojili su se samo projekti koji su sadržavali projektne aktivnosti koje su mogle utjecati na razvoj socijalnih kompetencija učenika. Zatim su sređivani podaci na način da su kategorizirane projektne aktivnosti. Izdvojen je cilj projekta i sve projektne aktivnosti, kao i zapažanja učitelja o dobrobiti provedenih aktivnosti na učenike, odnosno na razvoj socijalnih kompetencija učenika.

Rezultati istraživanja i interpretacija rezultata istraživanja

U nastavku su prikazani projekti OŠ Josipovac koji su izdvojeni kao projekti koji su mogli utjecati na razvoj socijalnih kompetencija učenika. Svaki je projekt opisan na način da je prikazano vrijeme provedbe projekta, kratak opis projekta, cilj projekta i projektne aktivnosti.

- *Our power is our responsibility*

Međunarodni projekt koji je proveden u školskoj godini 2018./2019. U projektu je naglašena važnost odgovornosti, koja je važna za funkcioniranje pojedinca u društvu, ispunjavanju dužnosti, poštivanju tuđih prava i posljedica vlastita ponašanja. Provedene su projektne aktivnosti učenja kako bi se pomoglo učenicima da na najbolji način steknu svijest o odgovornosti. Cilj je projekta analizirati neodgovorno ponašanje koje se uočava kod učenika i razviti kreativne vještine za postizanje pozitivnih rezultata te poboljšati akademske i socijalne vještine učenika. Učenici su kroz ovaj projekt naučili koja su prava, ali i obveze svakoga od njih.

- *Empathy and Kindness – Better World*

Projekt je namijenjen učenicima od 10 do 18 godina. Radi se o empatiji i ljubaznosti. Tijekom projekta učenici su istraživali što je empatija i poduzeli praktične

---

¹³ Mužić, Vladimir. Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja. Zagreb : Educa d.o.o., cop. 2004.

korake prema ljubaznosti. Izrađena je zajednička e-knjiga, vođene su rasprave, organizirane dobrotvorne aktivnosti, dizajnirani plakati i društveni videozapisi.

Raznim aktivnostima obilježeni su Međunarodni dan zagrljaja, Dan tolerancije, Valentinovo i Dan obitelji. Završni zajednički projekt partnerskih škola (Ukrajina, Italija, Turska, Moldavija i Hrvatska) jest svojevrsan *tutorial*, odnosno video prezentacija o empatiji.

Učenici su nakon ovoga projekta poboljšali svoje govorne, čitateljske, tehničke i novinarske vještine. Naučili su se odgovornosti i toleranciji, podigli razinu svoje motivacije za učenje engleskog jezika te jačali svoju osobnost. Projekt je pokazao kako svi učenici i učitelji, bezobzira iz koje države dolaze, razmišljaju o istim stvarima oko sebe, upoznaju svijet na isti način te ga pokušavaju poboljšati čineći dobro.

Projekt je prepoznat u Ukrajini gdje je nagrađen kao najbolji projekt mjeseca prosinca 2019., a većina kolegica iz partnerskih škola prijavila je projekt za nacionalne oznake kvalitete koju smo dobili kao i Europsku oznaku kvalitete u listopadu 2020.

- *Na putu dobrote/On the path of kindness*

Projekt „Na putu dobrote“ provodio se tijekom školskih godina 2019./2020., 2020./2021. i 2021./2022. Projekt koji potiče kod učenika, odraslih i svih ostalih u zajednici potrebu dijeljenja dobrih i pozitivnih trenutaka. Cilj je projekta promocija vrijednosti dobrote kroz aktivnosti u kojima se uočava kako je potrebno samo pogledati oko sebe i uočiti što možemo promijeniti, podijeliti i učiniti drugačije. Projekt povećava svijest među učenicima o tome kako mogu napraviti promjenu u svijetu, počevši od sebe i dijeljenja onoga što imaju prema drugima, poticanjem i lokalne zajednice da se priključi sudjelovanju.

Učenici su kroz ovaj projekt svakodnevno brinuli o svojim prijateljima iz razreda; pružali pomoć u radu, surađivali i razvijali zajedništvo. Izradili kućice za ptice i pripremili hranu za ptice tijekom zime te brinuli o okolišu kroz akcije čišćenja školskog dvorišta i prikupljanja starog papira. Sudjelovali su u Caritasovim akcijama, pomagali djeci iz Dječjeg doma Maestral, Šibenik, prikupili novac za „kumovanje“ psu iz azila i posjetili Udrugu Pobjede u Nemetinu, prikupljali plastične čepove za djecu oboljelu od leukemije i pomagali ukućanima u kućanskim poslovima. Učenici su kroz projekt osvijestili potrebu

borbe protiv nasilja (Dan ružičastih majica) i prihvaćanja različitosti (Dan šarenih čarapa);

- *Ljepota različitosti*

Projekt „Ljepota različitosti“ proveden je tijekom školske godine 2020./2021. i 2021./2022. Tijekom projekta istraživačkim su se učenjem otkrivale zanimljivosti i ljepote mjesta u kojem učenici žive. Naglasak je na razvijanju kulturne svijesti i pojmu identiteta, kritičkog mišljenja, socijalne osjetljivosti, empatije te uvažavanja i prihvaćanja različitosti, socijalnih i komunikacijskih vještina, suradnji i timskom radu.

Cilj je projekta da se učenici međusobno upoznaju predstavljajući sebe, svoje osobitosti i vještine, istraže i prezentiraju zanimljivosti i ljepotu, kulturnu, povijesnu i prirodnu baštinu mjesta u kojem žive, surađuju, uče jedni od drugih kroz različite dogovorene aktivnosti. Učenici su istraživali o svom zavičaju i predstavljali svoje osobitosti i vještine ostalim učenicima drugih škola uključenih u projekt, bili aktivni sudionici lokalne zajednice. Naglasak je na suvremenim metodama poučavanja, aktivnom učenju, radionicama, učenju istraživanjem i upotrebi IKT-a u nastavnim/projektnim aktivnostima.

Učenici su kroz ovaj projekt istražili vlastite potencijale (umijeća, hobije), istražili mjesto u kojemu žive, njegove zanimljivosti, ljepotu, povijesnu baštinu i prezentirali ih učenicima u projektu. Razvijali su socijalnu osjetljivost te potrebu pomaganja i uključivanja u akcije za dobrobit zajednice, posebno djece i starijih osoba, razvijali kulturnu svijest i pojam identiteta, empatiju te uvažavanje i prihvaćanje različitosti, socijalne i komunikacijske vještine, suradnju i timski rad. Usavršavali su kompetenciju komunikacije na materinskom jeziku, digitalne kompetencije te građanske kompetencije koje su temelj daljnjeg razvoja pojedinca. Usporedbom vlastita i tuđeg, mišljenja razvijali toleranciju prema različitostima i interes za druge.

- *Zagrljaj na daljinu*

Školski godišnji projekt „Zagrljaj na daljin“ provodio se u OŠ Josipovac 2020./2021. i 2021./2022. godine u kojemu su sudjelovali učenici sa svojim učiteljicama, a vanjski je partner u ovome projektu *Rezidencijalni dom za starije Villa Podravska* iz Osijeka. Prvenstvena namjera kreiranja projekta bila je da se korisnici doma, kao najranjiviji u

našemu društvu, osjećaju važno i voljeno. Učenici su sa svojim učiteljicama slali lijepe misli, oblikovali plakate i pravili lanac prijateljstva s lijepim željama svim bakama i djedovima obilježavajući važne datume (Međunarodni dan starijih osoba, Dan zahvalnosti za plodove Zemlje, Božić, Uskrs), ali ostvarili i susret u kojem su na poseban način došle do izražaja socijalne kompetencije. Uz dječje uratke i učitelji su se uključili izradom kreativnih radova te su u vrijeme pandemije za korisnike doma sa učenicima pripremili i virtualnu šetnju našom školom.

Učenici kroz ovaj projekt razvijaju sliku o sebi, upravljaju emocijama i ponašanjem, promiču solidarnost, ponašaju se u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu.

- *Vrtuljak prijateljstva*

Projekt se provodio tijekom školske godine 2021./2022. Namjena je projekta stjecanje novih saznanja i unapređivanje socioemocionalnog razvoja djece, kroz prepoznavanje vlastitih osjećaja te stvaranje uvjeta za zajedničke aktivnosti i suradnju. Projekt je realiziran u okviru nastavnog predmeta Sata razrednika, međupredmetnih tema i izvanučioničkih aktivnosti.

Učenici su kroz ovaj projekt razmjenjivali fotografije, video uratke, izrađivali prezentacije i plakate, izradili e-knjigu. Obilježili su i važne datume projekta (Dan tolerancije, Dan ružičastih majica, U tuđim cipelama), svakodnevno brinuli o svojim prijateljima iz razreda; pružali pomoć u radu, surađivali i razvijali zajedništvo te osvijestili potrebu borbe protiv nasilja (Dan ružičastih majica) i prihvaćanja različitosti (Dan šarenih čarapa).

Zaključak

Uz pravu podršku, djeca uče artikulirati i upravljati svojim emocijama, rješavati sukobe, rješavati probleme, razumjeti svoje emocije i komunicirati na odgovarajuće načine.

Primjeri projektnih aktivnosti OŠ Josipovac pokazuju da projektno učenje može biti izvrsna metoda za razvijanje socijalnih kompetencija. Djeca promatranjem i proučavanjem oponašaju osobe iz svoje okoline, zbog čega ne treba prepustiti razvijanje socijalnih kompetencija slučaju, već preuzeti odgovornu ulogu i kreirati aktivnosti u kojima će učenici svjesno i odgovorno raditi na razvoju svojih socijalnih vještina.

U razdoblju ranog osnovnoškolskog obrazovanja mnoga djeca već imaju raznolike odnose s vršnjacima. Mnogo toga o socijalnim kompetencijama još ne znaju i tek uče.

Za stjecanje znanja, vještina i stavova nužnih za razumijevanje sebe i vlastitih emocionalnih stanja, razumijevanje drugih, uspostavljanje i održavanje bliskih odnosa, postavljanje i ostvarivanje ciljeva, rješavanje problema i donošenje odluka važna je aktivna uključenost učenika u projektne aktivnosti kojima se razvijaju socijalne kompetencije. Odgojno-obrazovna očekivanja ostvaruju se primjenom različitih metoda i oblika poučavanja: učenje istraživanjem, učenje uz igru, projektne aktivnosti, učenje prema modelu, igranje uloga, ekspresivne metode, diskusije, debate, poticanje kritičkoga mišljenja, rješavanje problemskih zadataka, suradničko učenje (rad u paru, malim skupinama učenika ili timski rad). Potiče se upotreba multimedijских sadržaja, radionički pristup i izražavanje osobnih doživljaja. Obveza i jedan od osnovnih zadataka svih koji su u odnosu s djecom (roditelji, odgajatelji, učitelji, stručni suradnici u školama) jest poticanje i razvijanje socijalnih kompetencija kod djece i učenika.

Rezultati istraživanja projektne aktivnosti u OŠ Josipovac pokazuju i ukazuju na mogućnost razvoja socijalnih vještina kada su učenici izloženi primjerenim stvarnim socijalnim izazovima. Kroz stvarne i primjerene socijalne zahtjeve učenicima je moguće pomoći da bolje razumiju druge, njihova emocionalna stanja, želje, potrebe, moguće ih je podučiti kako reagirati u pojedinoj situaciji, kako se zauzeti za sebe i kako rješavati međusobne probleme na socijalno primjeren i prihvatljiv način.

Literatura

Agencija za mobilnost i programe EU, 2022. URL: <https://www.mobilnost.hr/> (2022-12-30)

Ajduković, Marina; Pećnik, Nina. Nenasilno rješavanje sukoba. Zagreb : Alineja, 1994.

Brust Nemet, Maja; Sili, Andrijana. Učiteljeve didaktičko-metodičke kompetencije za učinkovitu nastavnu komunikaciju. // Život i škola 62, 3(2016.), str. 163-172.

eTwinning, 2022. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en> (2022-12-30)

Katz, Lilian G., McClellan, Diane E. Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije : uloga odgajateljica i učiteljica. Zagreb : Educa, 1999.

Klarin, Mira. Razvoj djece u socijalnom kontekstu. Jastrebarsko : Naklada Slap ; Zadar : Sveučilište, 2006.

Matijević, Milan. Projektno učenje i nastava. // Nastavnički suputnik / urednik Drandić, Boris. Zagreb : Znamen, 2008. Str. 188-225.

Mlinarević, Vesnica. Iskustva odgojitelja u radu na projektima. // Dječji vrtić-mjesto učenja djece i odraslih, 4. / urednici Babić, Nada; Redžep Borak, Zora. Osijek : Centar za predškolski odgoj, 2009. Str. 31-37.

Mužić, Vladimir. Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja. Zagreb : Educa d.o.o., cop. 2004.

Odluka o donošenju kurikuluma za međupredmetnu temu Osobni i socijalni razvoj za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 7/2019.

Poortvliet, Matthew van; Clarke, Aleisha; Gross, Jean. Improving social and emotional learning in primary schools. Education Endowment Foundation , 2019. URL: https://d2tic4wvo1iusb.cloudfront.net/production/eef-guidance-reports/primary-sel/EEF_Social_and_Emotional_Learning.pdf?v=1688535398 (2022-12-30)

Weissberg, Roger P. Social and emotional learning : Past, present, and future. // Handbook of social and emotional learning : research and practice / uredili Durlak, Joseph A. ... [et al.]. New York : Guilford Press, 2015. str. 3-19.